

Forslag til kjernekompetanseområder for Mastere i Folkehelsevitenskap (MPH) / Mastere i Helsefremmende arbeid (MHP) – 15092014

Bakgrunn

Det er et økende antall universiteter og høyskoler som tilbyr MPH/MHP. Så langt har det ikke vært formulert hvilke kjernekompetanseområder som bør inngå i disse studiene. Hensikten med å formulere felles kjernekompetanseområder for MPH/MHP er å:

- styrke kunnskap om helsefremmende og forebyggende faktorer
- øke relevansen av utdanningene/høyne kvaliteten
- bidra til å utvikle og skape en folkehelsevitenskapelig identitet
- bidra til å lette studieovergang mellom utdanningsinstitusjonene
- synliggjøre kompetansen overfor fremtidige arbeidsgivere og samfunnet f.ø.

Internasjonalt foregår det også tilsvarende prosesser.

I Folkehelseloven (2011) § 3 definerer følgende:

- a) *folkehelse*: befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning
- b) *folkehelsearbeid*: samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.

Denne paragrafen ligger blant annet til grunn for forslag til kjernekompetanse innen MPH/MHP bør være obligatorisk, men med stor frihet for utdanningsinstitusjonene til å velge sine spesielle innretninger utover dette.

Følgende definisjoner er også lagt til grunn:

Folkehelse er vitenskapen og kunsten i å forbygge sykdom, forlenge liv og fremme helse og yteevne gjennom organisert samfunns innsats ved hygienisk og rent miljø, kontrollen på smittsomme sykdommer, utdanning av individer i personlig hygiene, organisering av helse- og omsorgstjenester for tidlig diagnostisering og forebyggende behandling av sykdommer og for å utvikle den sosiale/ samfunnsmessige strukturen for å sikre alle en tilfredsstillende levestandard for å opprettholde helsen og organisere disse fordelene så alle innbyggere settes i stand til å realisere sin fødselsrett til helse og lang levealder (C.E.A. Winslow 1920).

Helsefremming er prosessen med å gjøre mennesker i stand til å øke kontrollen over, og å bedre sin helse. (WHO Ottawa Charter 1986).

Helsefremmende arbeid er å arbeide for at det enkelte individ såvel som fellesskapet (lokalsamfunn storsamfunn) vinner kontroll over forhold som

påvirker helsen. (Nou 1991:10 Flere gode leveår for alle)

Forslaget til kjernekompetanseområder i MPH/MHP er tuftet på kjernekompetanser i arbeidene til The Association Schools of Public Health in the European Union (ASPHER), Agency for Public Health Education Accreditation (APHEA), International Union for Health Promotion and Education (IUHPE) der oppmerksomhet mot determinanter for helse er sentralt. Læringsutbyttene som var utgangspunktet for arbeidet er hentet fra Masteren i Folkehelsevitenskap ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), Ås i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA). Disse læringsutbyttene bygger arbeidene til ASPHER, APHEA og IUHPE og følger EU's kvalifiseringsrammeverk (2006).

Kjernekompetanseområder bør inngå i både § 3 og § 5 mastere etter Forskrift om krav til mastergrad (2005). Se <http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-12-01-1392>

Deklarasjonen fra World Federation of Public Health Associations (WFPHA) konferanse i Etiopia i 2011 utfordret de ulike nasjonene til å utvikle egne kjernekompetanseområder. Folkehelseforeningen (NOPHA) har utfordret Nasjonalt nettverk for helsefremming i å utforme et forslag for utdanningene i Norge. Nettverket vil i samarbeid med Helsedirektoratet og Folkehelseforeningen fremme forslaget overfor sentrale statlige etater som Utdanningsdepartementet, NOKUT, UHR og evt. andre relevante aktører.

Læringsutbytter - (Kunnskaper, Ferdigheter og kompetanse):

En kandidat som har fullført utdannelsen forventes å ha oppnådd følgende læringsutbytte, definert i kunnskaper, ferdigheter og kompetanse innen faget:

Kunnskaper:

- Vise inngående kunnskap om determinanter for folkehelse, inkludert faktorer som fremmer helse og forebygger sykdom og skade. Det legges vekt på sosiale-, kulturelle-, samfunnsmessige-, sosioøkonomiske-, miljø- og individuelle -faktorer
- Gjøre rede for tradisjoner i og utvikling av folkehelsepolitikken internasjonalt og nasjonalt
- Gjøre rede for globale, regionale og nasjonale politiske, økonomiske og juridiske føringer inkludert menneskerettighetene
- Vise inngående kunnskap om vitenskapsteoretisk forankring
- Vise inngående kunnskap om anvendte metoder i folkehelsevitenskap
- Vise inngående kunnskap om nasjonal folkehelsepolitikk, herunder policy analyse, relevant lover og føringer, forvaltningens planleggingssystemer og planprosesser med relevans for å bedre folkehelsen

Ferdigheter:

- Kan anvende sin kunnskap til å identifisere, vurdere relevansen av og argumentere for og gjennomføre helsefremmende og forebyggende intervensjoner, på alle nivåer, for ulike befolkningsgrupper i tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid
- Kan redegjøre for det norske forvaltningssystemet på alle nivåer, samt styringsformer (governance) som planleggingssystemer og planprosesser
- Kan systematikken i folkehelsearbeidet jf. kravene i folkehelseloven
- Kan, med utgangspunkt i teori, modeller og empiri, benytte analyseverktøy og gjennomføre evalueringer innen praktisk folkehelsearbeid i samarbeid med aktuelle aktører
- Kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og vitenskapelig litteratur ved formidling av fagområdet
- Kan planlegge, gjennomføre og evaluere forsknings- og utviklingsprosjekter i folkehelsearbeid og i samhandling med relevante målgruppe og parter
- Kan identifisere og problematisere ulike etiske spørsmål i folkehelsearbeid.
- Kan stimulere til nytenkning og innovasjon

Kompetanse:

- Vise selvstendighet ved gjennomføring av praktisk og teoretisk problemløsning
- Skal kunne anvende sine fagkunnskaper og ferdigheter på nåværende og nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og selvstendig forskningsprosjekter
- Skal kunne kommunisere om faglige problemstillinger til andre fag og sektorer samt målgruppen, beherske teamarbeid og tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid
- Skal kunne gjennomføre større selvstendige arbeider og formidle disse i faglige fora

Hvilken videre utdanning og arbeid bør studieprogrammet kvalifisere til?

Utdanningen kan kvalifisere til tverrfaglig folkehelsearbeid innen kommune, fylke, stat eller privat sektor. For eksempel anvendelse i helsefaglig og sosialt arbeid, pedagogisk arbeid, frivillige organisasjoner eller ny arbeids- og velferdsforvaltning, og privat og offentlig planarbeid. Utdanningen kan kvalifisere til opptak til forskerutdanning.

Opptakskrav:

Opptak til studiet krever en bachelorgrad relevant for tverrfaglig folkehelsearbeid og folkehelsevitenskap.

Pensum:

Utdanningsinstitusjonene bør stå fritt til å velge sitt kjernepensum.

Med hilsen

Jorid Grimeland

styreleder i Folkehelseforeningen

Geir Arild Espnes

leder av Nasjonalt nettverk for helsefremming